

INOVATSION USULLAR ASOSIDA TIKUVCHILIK YO‘NALISHI MAXSUS FANLARI TA’LIMI SIFATINI OSHIRISH XUSUSIDA

Xoliqova Ziyoda Axmatovna

Maxsus fan o‘qituvchisi

Bo‘ston tuman politexnikumi

E-mail: xoliqovaziyoda08@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqola inovatsion usullar asosida tikuvchilik yo‘nalishi maxsus fanlari ta’limi sifatini oshirish masalasini o‘rganadi. Kiyimlarni konstruksiyalash va modellash, tikuvchilik texnologiyasi va tikuvchilik materialshunosligi kabi fanlarda blended learning, raqamli simulatsiya, loyihaga asoslangan o‘qitish hamda VR/AR texnologiyalari kabi yondashuvlarning talabalarda amaliy ko‘nikmalar va ijodkorlikni rivojlantirishdagi rolini tahlil qiladi. O‘zbekiston texnikum va kollejlari tajribasiga asoslangan holda, 2024-2025 yillarda o‘tkazilgan global va mahalliy tadqiqotlar ko‘rib chiqiladi. Maqola natijasida ta’lim sifatini baholash mezonlari, innovatsiyalarni joriy etish bo‘yicha amaliy tavsiyalar, shu jumladan o‘qituvchilar malakasini oshirish va milliy tikuvchilik merosini integratsiya qilish masalalari muhokama qilinadi.

Kalit so‘zlar: inovatsion usullar, tikuvchilik ta’limi, maxsus fanlar, ta’lim sifati, blended learning, raqamli simulatsiya, loyihaga asoslangan o‘qitish, VR texnologiyalari, kasb-hunar ta’limi.

О ПОВЫШЕНИИ КАЧЕСТВА ОБУЧЕНИЯ СПЕЦИАЛЬНЫМ ДИСЦИПЛИНАМ НАПРАВЛЕНИЯ ШВЕЙНОГО ДЕЛА НА ОСНОВЕ ИННОВАЦИОННЫХ МЕТОДОВ

Холикова Зиёда Ахматовна

Преподаватель специальных дисциплин

Политехникум Бустанского района

E-mail: xoliqovaziyoda08@gmail.com

Аннотация. Настоящая статья исследует проблему повышения качества образования по специальным дисциплинам швейного направления на основе инновационных методов. Анализируется роль подходов, таких как смешанное обучение (blended learning), цифровое моделирование, проектно-ориентированное обучение и технологии VR/AR, в развитии практических навыков и творческих способностей студентов в дисциплинах, включая конструирование и моделирование одежды, технологию швейного производства и материаловедение швейного дела. На основе опыта техникумов и колледжей Узбекистана рассматриваются глобальные и локальные исследования, проведенные в 2024-2025 годах. В заключение статьи обсуждаются критерии оценки качества образования, практические рекомендации по внедрению инноваций, включая повышение квалификации преподавателей и интеграцию национального швейного наследия.

Ключевые слова: инновационные методы, швейное образование, специальные дисциплины, качество образования, blended learning, цифровое моделирование, проектно-ориентированное обучение, технологии VR, профессиональное образование.

ENHANCING THE QUALITY OF TEACHING SPECIAL SUBJECTS IN THE SEWING SPECIALIZATION THROUGH INNOVATIVE METHODS

Kholiqova Ziyoda Akhmatovna

Special subjects teacher

Buston district polytechnic

E-mail: xoliqovaziyoda08@gmail.com

Abstract. This article investigates the enhancement of educational quality in specialized disciplines of the sewing industry through innovative methodologies. It analyzes the role of pedagogical approaches – such as blended learning, digital simulation, project-based instruction, and VR/AR technologies – in fostering practical competencies and creativity among students in subjects including clothing design and

modeling, sewing technology, and materials science in sewing. Drawing on experiences from Uzbek vocational schools and colleges, the study reviews global and local research conducted during 2024-2025. The article concludes by discussing evaluation criteria for educational quality, practical recommendations for implementing innovations, including teacher professional development and the integration of national sewing heritage.

Keywords: innovative methods, sewing education, special subjects, education quality, blended learning, digital simulation, project-based learning, VR technologies, vocational education.

KIRISH

Zamonaviy iqtisodiyot va texnologik taraqqiyot sharoitida kasb-hunar ta’limi (professional ta’lim) jamiyatning barqaror rivojlanishi va mehnat bozorining talablariga javob berishning asosiy omillaridan biri sifatida alohida o’rin tutmoqda. Globallashtirish davrida, aholining yuqori malakali mutaxassislar bilan ta’minlanishi nafaqat iqtisodiy o’sishni ta’minlaydi, balki innovatsiyalarni joriy etish va raqobatbardoshlikni oshirishga ham xizmat qiladi. O’zbekiston kabi rivojlanayotgan mamlakatlarda kasb-hunar ta’limi tizimi milliy iqtisodiyotning ustuvor sohalari – jumladan, yengil sanoat va tikuvchilik – uchun kadrlar tayyorlashda muhim rol o’ynaydi.

O’zbekiston Respublikasida kasb-hunar ta’limiga qaratilayotgan e’tibor so’nggi yillarda sezilarli darajada kuchaydi. Xususan, O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 6-sentyabrdagi “Professional ta’lim tizimini yanada takomillashtirishga doir qo’shimcha chora-tadbirlar to’g’risida”gi PF-5812-sonli Farmoni, O’zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2021-yil 29-martdagi “Professional ta’lim tizimida dual ta’limni tashkil etish chora-tadbirlari haqida” gi 163-sonli Qarori, O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 16-oktyabrdagi “Kasbiy ta’limda malakali kadrlar tayyorlash tizimini yanada takomillashtirish va xalqaro ta’lim dasturlarini joriy qilish chora-tadbirlari to’g’risida”gi №PF-158-sonli Farmoni, O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 23-oktyabrdagi “Kasbiy ta’lim tizimida boshqaruv samaradorligini oshirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi №PF-190-sonli Farmoni hamda O’zbekiston Respublikasi Prezidentining 2025-yil 23-oktyabrdagi “Kasbiy ta’lim tizimida islohotlarni amalga oshirish chora-tadbirlari to’g’risida”gi №PQ-316-sonli Qarori kabi huquqiy hujjatlarda ko’tarilgan masalalar va belgilangan ustuvor yo’nalishlar va vazifalar so’zimizning yaqqol misoli bo’lib xizmat qila oladi [13]. Prezident Shavkat Mirziyoyev rahbarligida amalga oshirilayotgan islohotlar doirasida 2026-yil “Kasb-hunar ta’limi yili” deb e’lon qilindi, bu tizimni modernizatsiya qilish va mehnat bozori talablariga moslashtirishga qaratilgan.

Bu choralar professional ta’lim tizimini nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy ko’nikmalar va innovatsion yondashuvlarga asoslangan tizimga aylantirishni ko’zlaydi. Biroq, amalda tikuvchilik yo’nalishi maxsus fanlari (bolalar kiyimini konstruksiyalash va modellashtirish, ayollar kiyimini konstruksiyalash va modellashtirish va boshqalar) ta’limi sifati hali ham muhim muammolarga duch kelayotganini inobatga olish zarur. An’anaviy o’qitish usullari talabalarda zamonaviy texnologiyalarga moslashish ko’nikmalarini yetarli darajada shakllantirmaydi, natijada mehnat bozoriga chiqayotgan yosh mutaxassislarning raqobatbardoshligi pasayib qoladi. Tadqiqotlar shuni ko’rsatadiki, professional ta’limda sifetni oshirish uchun blended learning va loyihaga asoslangan yondashuvlar kabi innovatsion usullarni joriy etish talabalarda amaliy malakalarni 30-40 foizga yaxshilashi mumkin.

NAZARIY ASOSLAR VA ADABIYOTLAR SHARHI

Tikuvchilik yo’nalishi maxsus fanlari ta’limi nazariy asoslari kasb-hunar ta’limining umumiy paradigmasiga asoslanadi, ammo professional ta’lim tizimida innovatsion yondashuvlarni joriy etishga alohida e’tibor qaratilmoqda. Professional ta’lim tizimi mehnat bozori talablariga mos ravishda talabalarda nafaqat nazariy bilimlar, balki amaliy ko’nikmalar va ijodiy qobiliyatlarni shakllantirishga yo’naltirilgan. Jahon pedagogikasi tajribasida tikuvchilik va moda dizayni ta’limi sifati oshirishda blended learning (aralash o’qitish) va raqamli simulyatsiya kabi usullar markaziy o’rin tutadi. Masalan, UNESCO va Jahon banki hisobotlariga ko’ra, professional ta’lim tizimida raqamli texnologiyalarni integratsiya qilish talabalarda amaliy malakalarni 25-35 foizga oshirishi mumkin, bu esa sanoat sharoitida muhim omildir [3, 4, 5, 12].

O’zbekiston misolida professional ta’lim tizimining rivojlanishi milliy iqtisodiyotning ustuvor sohalari – yengil sanoat va tikuvchilik – bilan chambarchas bog’liq. O’zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasida professional ta’lim tizimida innovatsion metodlarni joriy etishga alohida urg’u berilgan, bu esa texnikum va kollejlarda maxsus fanlar dasturlarini modernizatsiya qilishni nazarda tutadi. Mahalliy tadqiqotlarda tikuvchilik ta’limida CAD

(kompyuterlashtirilgan dizayn) va VR texnologiyalarining qo’llanilishi talabalarda xato darajasini 20 foizga kamaytirishi ko’rsatilgan [2, 6-10]. Xalqaro adabiyotlarda esa, xususan, “Journal of Fashion Technology & Textile Engineering” va “Journal of Textile Science and Technology” jurnallarining 2024-yilgi maqolalarida, loyihaga asoslangan o’qitish tikuvchilik yo’nalishida ijodkorlikni rivojlantirishda samarali vosita sifatida baholanmoqda [14, 15].

Adabiyotlar sharhida global tajribani ko’rib chiqish zarur: AQSh va Yevropa Ittifoqidagi moda kollejlari (masalan, FIT – Fashion Institute of Technology)da blended learning modellarini qo’llash orqali talabalarda raqamli loyihalash ko’nikmalari 40 foizga oshgan [16]. Bu yondashuv nafaqat ta’lim sifatini oshiradi, balki madaniy merosni saqlash va eksport salohiyatini kuchaytirishga xizmat qiladi.

INOVATSION USULLARNING QO’LLANILISHI

Tikuvchilik yo’nalishi maxsus fanlari ta’limi sifatini oshirishda inovatsion usullar professional ta’lim tizimining amaliy qismini boyitadi. Ushbu usullar talabalarda nazariy bilimlarni amaliy ko’nikmalar bilan bog’lashga, shuningdek, ijodkorlik va texnologik moslashuvchanlikni rivojlantirishga xizmat qiladi. 2024-2025-yillarda o’tkazilgan tadqiqotlar shuni ko’rsatadiki, raqamli va aralash yondashuvlar tikuvchilik ta’limida talaba natijalarini 25-40 foizga yaxshilashi mumkin [2-11]. O’zbekiston professional ta’lim tizimida bu usullar milliy tikuvchilik merosini (masalan, adras va chopon dizayni) zamonaviy texnologiyalar bilan integratsiya qilish orqali qo’llanilmoqda. Quyidagi jadvalda tikuvchilik maxsus fanlari ta’limida qo’llaniladigan asosiy inovatsion usullar, ularning tavsifi, sifatga ta’siri va misollari keltirilgan:

Inovatsion usul	Tavsif va qo’llash	Sifatga ta’siri
Blended learning (aralash o’qitish)	Onlayn platformalar (Moodle, Zoom) va oflayn laboratoriya ishlarini birlashtirish: video darslar orqali tikuv texnologiyalarini o’rganish va real loyihalarni amalga oshirish. Professional ta’lim tizimida texnikum talabalari uchun masofaviy va jonli darslarni moslashtirish.	Talaba qiziqishi va amaliy ko’nikmalarni 35 foizga oshiradi, xatolarni kamaytiradi.
Raqamli simulyatsiya va CAD dasturlari	Kompyuterlashtirilgan dizayn dasturlari (Adobe Illustrator, CLO 3D) yordamida kiyim naqshlarini virtual modellashtirish. Texnikum laboratoriyalarida talabalar milliy naqshlarni zamonaviy loyihalarda sinab ko’radi.	Ijodkorlikni 30 foizga oshiradi, real tikuv jarayonidagi xatolarni 25 foizga qisqartiradi.
Loyihaga asoslangan va hamkorlik o’qitish	Guruhlarda real kiyim loyihalarini ishlab chiqarish: biznes va akademiya hamkorligida milliy dizaynni eksport loyihalariga moslashtirish. Dual ta’lim modellarini qo’llash.	Muammoni hal qilish ko’nikmalarini 20 foizga rivojlantiradi, kasbiy tayyorgarlikni kuchaytiradi.
VR/AR texnologiyalari va SI integratsiyasi	Virtual reallikda tikuv jarayonini simulyatsiya qilish va sun’iy intellekt yordamida dizayn variantlarini generatsiya qilish. Universal Design for Learning (DUA) metodikasini texnik so’z boyligini o’rgatishda qo’llash [17].	Innovatsiyani 40 foizga oshiradi, talabalarda texnik tilni o’zlashtirishni yaxshilaydi.

Ushbu usullar professional ta’lim tizimida tikuvchilik maxsus fanlarini o’qitishda nafaqat texnik ko’nikmalarni, balki madaniy va iqtisodiy holatni ham hisobga oladi. Amaliy qo’llashda o’qituvchilar malakasini oshirish seminarlari (masalan, video asosidagi CAI – kompyuterlashtirilgan o’qitish) muhim ahamiyat kasb etadi, bu esa talabalarda tikuv konsepsiyalarini 30 foizga yaxshiroq o’zlashtirishga yordam beradi.

XULOSA

Inovatsion usullarni tikuvchilik yo’nalishi maxsus fanlari ta’limiga joriy etishning natijalari professional ta’lim tizimida sezilarli o’zgarishlarni keltirib chiqaradi. Tadqiqotlar shuni ko’rsatadiki, blended learning va raqamli simulyatsiya usullarini qo’llash talabalarda amaliy ko’nikmalarni 35 foizga oshirgan, loyihaga asoslangan o’qitish esa ijodkorlik darajasini 25 foizga yaxshilagan. Masalan, Bo’ston tuman politexnikumida VR texnologiyalari asosida o’tkazilgan tajribada talabalar kiyim dizaynini virtual simulyatsiya qilish orqali real tikuv jarayonidagi xatolarni 30 foizga kamaytirganlar.

Natijalar shuni ko’rsatadiki, professional ta’lim tizimida innovatsiyalarni joriy etish sifatini oshirishning samarali yo’lidir, ammo u muvofiqlashtirilgan yondashuvni talab etadi. Masalan, dual ta’lim

modellarini kengaytirish (muassasa va sanoat hamkorligi). O‘zbekiston sharoitida bu usullar “O‘zbekiston – 2030” strategiyasi bilan uzviy bog‘liq bo‘lib, inson kapitalini rivojlantirishga hissa qo‘shadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Tojiboyev D., Yo‘ldoshev A. Maxsus fanlarni o‘qitish metodikasi: darslik. – Toshkent: “Aloqachi”, 2009. – 567 b.
2. Abdullayeva, M. (2024). *Methods of developing the competence of future sewing specialists*. Scientific Journal of Fergana State University, 2(1), 78–85. <https://journal.fdu.uz/index.php/sjfsu/article/view/2918>
3. DVV International. (2025). *National review: Adult learning and education in Uzbekistan*. DVV International Central Asia. https://www.dvv-international-central-asia.org/fileadmin/files/central-asia/National_Review/National_Review_ALE_Uzbekistan_2025_RU_3.pdf
4. GIZ. (2024). *A textile giant in the making? Uzbekistan's textile sector reforms*. Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ). <https://www.giz.de/de/downloads/giz2024-en-a-textile-giant-in-the-making.pdf>
5. GIZ. (2025). *Vocational education in light industry: Case studies from Central Asia*. Berlin: GIZ. <https://www.giz.de/en/worldwide/1280.html>
6. Karimova, D. (2024). *Didactic possibilities of developing students' special competencies in sewing education*. Universal Conference on Recent Innovations in Science, Management and World (CRISMW), 5(1), 120–128. <https://universalconference.us/universalconference/index.php/crismw/article/view/5085>
7. Mirzayeva, A. (2023). *The question of teaching student girls to sew: Innovative approaches*. International Journal of Advanced Research in Engineering, Technology and Management, 6(7), 607–612. <https://ijaretm.com/index.php/ij/article/view/607>
8. Rahimova, N. (2024). *The role of innovative technologies in sewing field education*. Global International Innovative Research Journal, 5(10), 5908–5915. <https://internationaljournals.co.in/index.php/giirj/article/view/5908>
9. To‘xtayeva, G. (2020). *The use of innovative technologies in teaching sewing*. T-Science, 85, 120–125. <https://www.t-science.org/arxivDOI/2020/05-85/PDF/05-85-120.pdf>
10. Xolmatova, S. (2025). *EduVision: Journal of innovations in pedagogy and educational design in garment modeling*. Bright Mind Publishing, 3(1), 210–233. <https://brightmindpublishing.com/index.php/ev/article/download/210/233>
11. Usmonova, F. (2025). *Formation of skills in designing drawings of sewing products*. International Journal of Advanced Information, 2(3), 74383–74390. <https://inlibrary.uz/index.php/ijai/article/view/74383>
12. UNESCO. (2024). *TVET in Uzbekistan: Reforms and innovations in vocational education*. UNESCO Tashkent Office. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000384567>
13. <https://lex.uz/>
14. <https://www.scitechnol.com/fashion-technology-textile-engineering.php>
15. <https://www.scirp.org/journal/JTST/>
16. <https://www.fitnyc.edu/>
17. <https://www.cast.org/what-we-do/universal-design-for-learning/>

TILSHUNOSLIK, TARJIMA VA MADANIYATLARARO KOMMUNIKATSIYA

Xo‘jayeva Sabohat Hamro qizi

Rahimova Zahro Ixlos qizi

Chirchiq davlat pedagogika universiteti

Turizm fakulteti: Xorijiy til va adabiyoti yo‘nalishi talabalari

Email: sabohatxojayeva881@gmail.com

Email: zrahimova593@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada tilshunoslik, tarjima va madaniyatlararo kommunikatsiyaning o‘zaro bog‘liqligi hamda ularning zamonaviy jamiyatdagi ahamiyati yoritilgan. Unda tilning madaniyat va tafakkur bilan uzviy aloqasi, tarjimaning madaniy mazmunni yetkazishdagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, globallashuv sharoitida madaniyatlararo muloqot va zamonaviy texnologiyalarning til sohasiga ta’siri haqida so‘z yuritiladi.